

Persmomentje: Peter Reijnders en Nico van Egmond planten de eerste boom, samen met Rob van der Sreen en buurtbewoners

DE POTVISTUIN

Van een saai grasveld tot een ecologische buurttuin

Tekst en foto's: Marianne van Lier en Willy Leufgen

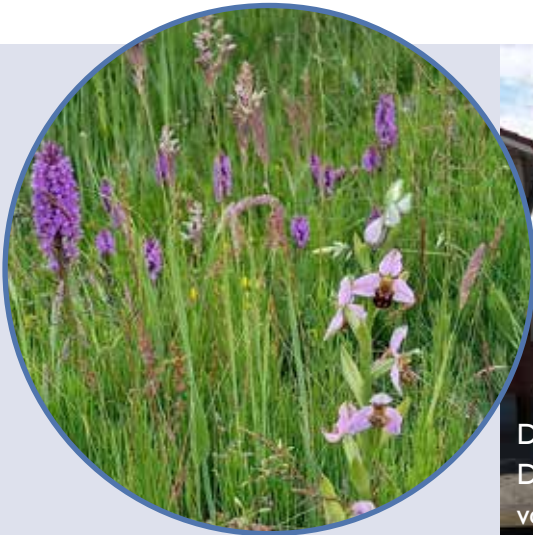
Sinds september 2016 wonen wij op de Potvis in 't Horntje op Texel, met een mooi uitzicht op de duinen en de veerhaven. De eerste jaren hadden we niet de tijd en ambitie iets aan onze omgeving te veranderen. De ligging was vooral praktisch: 5 minuten lopen naar de boot en toch nog op ons geliefde eiland, maar verder was het wel een beetje saai. Dat gold vooral voor het middenterrein van de Potvis: een groot grasveld, dat heel regelmatig gemaaid werd. Er werd wel eens gevoetbald en de honden konden er spelen, maar verder gebeurde er niet veel.

Sport en spel

Een medebewoner lukte het een paar jaar geleden om geld van het Texelfonds te krijgen voor twee voetbaldoeltjes en de aanleg van een jeu de boulesbaan. Andere buurtbewoners wisten een ronde picknickbank gefinancierd te krijgen. Dat maakte het grasveld al wat minder saai, maar er moest natuurlijk meer mogelijk zijn, vooral qua natuur.

Maai-mij-niet actie

Aan de zijkant van het terrein is een deel ingericht als wadi met erom heen gazon. Een 'Maai-mij-niet actie' leidde er toe dat dit deel een seizoen lang niet gemaaid werd. Met verrassende gevolgen: eerst kwam een grote hoeveelheid gevlechte rietorchissen op, gevolgd door

Verrassend veel orchideeën!

bijenorchissen en later in het jaar moeraswespenorchissen. Daarnaast ook andere welkome soorten zoals gewone rolklaver, geel walstro en echte koekoeksbloem. Dit succes was de aanleiding om met een paar betrokken medebewoners te praten over een meer biodiverse inrichting van het 'grote grasveld'.

Een sterk ontwerp

We bedachten al gauw dat het verstandig zou zijn om een ecologisch hovenier bij onze plannen te betrekken. Met een goed doordacht ontwerp wilden we de overige bewoners en de woningbouwstichting enthousiast maken. Rob van der Steen heeft veel ervaring met het begeleiden van bewonersgroepen, daarom kozen we voor hem. Zijn schetsontwerp, gebaseerd op de verzamelde wensen, viel in goede aarde. Niet alleen bij de initiatiefnemers maar ook bij de andere medebewoners, die we huis voor huis om hun reactie vroegen. Hierdoor gesterkt namen we contact op met Woontij. Ook zij reageerden positief en wilden zelfs de uitvoering van onze plannen voor 25% betalen. Voor de overige

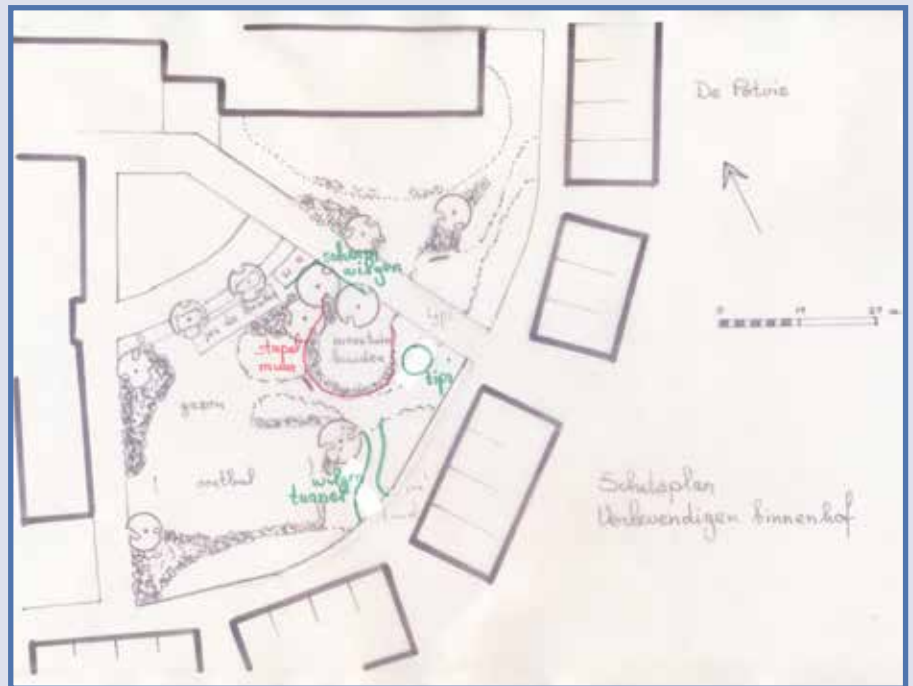
De Potvis

De Potvis is gebouwd als campus voor het NIOZ (Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee). Het bestaat uit vijf rijtjes eengezinswoningen en twee appartementenblokken, verhuurd via woningbouwstichting 'Woontij'. Naast vaste bewoners wonen er, meestal tijdelijk, studenten en onderzoekers van het NIOZ. Vanwege het internationale karakter van het NIOZ wonen er mensen uit allerlei windstreken.

Uitgangssituatie De Potvis (Foto: Ruud Vlek)

75% vroegen we subsidie aan bij het Texelfonds. Ook zij wilden graag meewerken om De Potvis biodiverser én socialer te maken. We konden aan de slag! We merkten dat alleen al door het maken van plannen de sociale cohesie was toegenomen. Onze initiatiefgroep was intussen dusdanig uitgebreid dat we het aandurfdn om veel werk zelf

te doen. Hierdoor bleef meer geld beschikbaar voor het grondwerk en de aanschaf van plantgoed. Ook de inrichting van het moestuinovaal, een speelplek, biologische tuinaarde/compost en gereedschap konden hiervan betaald worden. Daarnaast moest er, om voor subsidie in aanmerking te komen, een bewonersvereniging opgericht worden.

Schetsontwerp van Rob van der Steen

De eerste tomaten krijgen water!

verzamenen om een omwalling te maken voor het moestuinovaal. Die is onmisbaar om de zeewind te breken. We bouwden stenen muurtjes, graszodenbanken, een takkenbankje en een stammenbak. Aan de bovenkant van de walletjes werd op veel plekken Bio-Kultura grond aangebracht, die we met eetbare kruiden beplantten. Die deden het fantastisch goed, iedereen kon er naar behoefte van oogsten. Ook de varentjes en andere muurplanten groeiden als kool!

Het moestuinovaal zelf werd ook met Bio- Kulturagrond verrijkt en in taartpunten verdeeld. Zo ontstonden er 7 tuintjes, die afgelopen zomer al veel opbrachten. Het was een plezier om te zien hoe divers ze werden ingericht, mede door de multiculturele achtergrond van de moestuinders. De tuintjes droegen er zeker toe bij dat mensen hier beter kunnen 'aarden'. Begin mei kwamen we er pas aan toe om de wilgenhutjes en -tunnel te bouwen, te laat, zo bleek. Ondanks vlijtig water geven sloegen de wilgen niet meer aan. Er kon natuurlijk wel gespeeld worden, maar de wilgenhutten werden niet, zoals gehoopt, mooi groen. Volgend

Boomplantdag

Eind november 2022 organiseerden we een gezamenlijke boomplantdag. In de dagen daarvoor werd het grondwerk verricht. Hierdoor werden de contouren van de Potvis-tuin zichtbaar. Natuurlijk zorgden we voor een 'persmomentje': het planten van de eerste boom door Peter Reijnders van het Texelfonds en Nico van Egmond van Woontij. Dat leverde verrassend positieve publiciteit op in de regionale media. Aan het eind van de dag waren alle bomen en struiken, waaronder drie fruitbomen en twee walnoten geplant. Het voetbalveldje werd nu omzoomd door liguster. Rob van der Steen begeleidde de plantactie vakkundig en enthousiast. Natuurlijk droegen ook de lekkere soep en hartige broodjes, gemaakt door Tuingroepleden, bij aan de uitstekende onderlinge sfeer! Wij hadden zelf ook de smaak weer helemaal te pakken en bestelden nog gauw elf soorten verwilderingsbolletjes. In de vroege lente van 2023 gaven ze al wat kleur aan de nieuwe tuin. De bedoeling is dat een deel van het grasveld zich ontwikkelt tot bloemenweide, met gemaaide paden. De

grond is zo schraal dat eenmaal per jaar maaien en afvoeren voldoende is. Het voetbalveldje blijft intensief gemaaid worden.

Fase 2, lente 2023

In het voorjaar werd het tijd voor de aanleg van het moestuinovaal en de kinderspeelplek, compleet met wilgenhutjes en -tunnel, en een kleine zandspeelplek, bedoeld voor de jongste Potvisbewoners. Eerst gingen we met een aantal Potvisbewoners op excursie bij andere buurttuinen, in Culemborg en Utrecht. Daarna gingen we aan de slag. Het lukte ons binnen een paar weken genoeg materiaal te

Maart: aanleg van een Texels 'tuunwalletje'

jaar gaan we vroeger in het jaar nieuwe wilgentenen tussen de oude poten.

Opening

Voor 15 juli stond de officiële opening van de Potvistuin op het programma. De tuin stond er goed bij en we nodigden via de verschillende lokale media bewoners van 't Horntje en Den Hoorn uit om de opening met ons mee te vieren. Het was een gezellige middag met muziek van de plaatselijke fanfare, leuke activiteiten (o.a. een potvisquiz en de presentatie van een nachtvlinderonderzoek), lekker eten en drinken uit alle windstreken en positieve respons van de aanwezigen. Het weer bleef, tegen de verwachting in, tot aan het eind van de middag prima.

Saltspray

Vanaf die avond ging het helemaal mis. Een voor die tijd van het jaar ongebruikelijke, bijna 48 uur durende storm bracht het zout van de omliggende zee naar de Potvis. De

Augustus: de tuintjes doen het goed!

bomen en struiken waren onherkenbaar veranderd. Wat de droogte van juni niet gelukt was, dankzij ons vlijtige water geven, bleek voor de 'saltspray' geen enkel probleem: van de ene dag op de andere leek het herfst.

Toch leek het daarna allemaal weer goed te komen: langzaam maar zeker zagen we weer groene blaadjes verschijnen. Helaas kwam er in

september nog een storm: alle nieuwe blaadjes waren weer bruin. We kunnen nu niet veel anders doen dan hopen dat alles volgend jaar toch opnieuw uitloopt. Gezien de bomen en struiken in de omgeving, die in vergelijkbare omstandigheden groot zijn geworden, moet het kunnen. Het zal ongetwijfeld meer tijd en aandacht vergen dan op andere plekken. We blijven optimistisch en genieten ondertussen des te meer van alle planten die het wel goed zijn blijven doen!

Tuinfeestje

Op 8 oktober vierden we met de tuingroep en andere bewoners, een tuinfeestje om elkaar te bedanken voor wat er het afgelopen jaar allemaal tot stand is gekomen. Hartverwarmend dat, ondanks de tegenslagen, iedereen alleen maar heel blij was met de grote veranderingen van onze woonplek. Heerlijk om met elkaar rond een vuurtje te zitten en te genieten van de hapjes en drankjes die iedereen mee had gebracht.

Tijdens het openingsfeest licht Jarco Havermans zijn nachtvlinderonderzoek toe